1.4. Medine Sözleşmesi

Hicretten sonra Medine toplumu; Müslümanlar, Yahudiler ve Medineli müşriklerden oluşuyordu. Medine'de bu farklı etnik kimliklerin birbirleriyle barış ve güven içinde yaşaması gerekiyordu. Medine'de Yahudilere komşu olan Evs ve Hazrec kabileleri şehrin hâkimiyetini ele geçirmişlerdi. Ancak aralarında kabile çatışmaları vardı. Bu çatışmaların temelinde kabilecilik anlayışı yatıyordu.

---

8. Haşr suresi, 9. ayet.
9. İbrahim Sarıçam, Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, s.141.
10. Tecridi Sarih Tercümesi, C 7, s.76.
11. Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, s. 181.
12. Tecridi Sarih Tercümesi, a.g.e. s.77.

Medine'de ileri gelen Yahudi kabileleri ise Benî Kurayza, Benî Nadîr ve Benî Kaynuka idi. Yahudiler hem mâli bakımdan hem de sayıca önemli bir güç durumundaydı. Hz. Peygamber, Yahudilerle Müslümanların karşılıklı güven ve barış ortamında yaşamasını istiyordu. Bu amaçla ensarla muhacir arasındaki kardeşliği sağladıktan sonra Medine'deki diğer toplulukların barış içinde yaşama şartlarını belirlemek için peygamberimiz bir toplantı yaptı. Farklı kabile ve inanç temsilcilerini, Medine'de birbiriyle ve yabancılarla ilişkilerini, idari ve hukuki yapılarını, inanç hürriyetini, her topluluğun hak ve sorumluluğunu belli esaslara bağlayan bir metin üzerinde uzlaşmaya ikna etti.

Medine Sözleşmesi'nin bazı önemli maddeleri şunlardır:

1. Bu yazı Peygamber Muhammed (s.a.v.) tarafından Kureyşli ve Medineli Müslümanlar, bunlara tâbi olanlara sonradan iltihak edenler ve onlarla beraber cihat edenler içindir.

2. Hiçbir mümin diğer müminin mevlası (kendi ile akdi kardeşlik ilişkisi kurulan kimse) ile onun aleyhine olacak bir anlaşma yapmayacaktır.

3. Yahudiler kendi dinlerinde serbest kalacaklar. Müslümanlarla Yahudiler, barış içinde yaşayacaklar.

4. Hiçbir müşrik, bir Kureyşlinin malını ve canını himayesi altına alamaz ve hiçbir mü'mine bu hususta engel olamaz.

5. Himaye verme hakkına sahip olanların dışında hiç kimse himaye veremez.

6. Müslümanlar ve Yahudiler arasında Medine'ye saldıracaklara karşı yardımlaşma yapılacaktır.

Medine Sözleşmesi farklı din mensuplarının bir arada barış içinde birilerinin hakkını gözeterek yaşamasına imkân vermesi ve hukuk alanda ilk yazılı sözleşme örneklerinden biri olması yönüyle çok önemlidir.

Medine Sözleşmesi farklı inançlardan ve topluluklardan oluşan çok hukuklu bir sistem özelliği taşımaktadır. Bu sözleşme, Medinelilerin toplumla bağını tanımlamakta ve toplumdaki sınırlarını belirlemektedir. Hz. Peygamber (s.a.v) Yahudilerin dini yaşamlarına ve mallarına da dokunulmayacağına dair ensar ve muhacirden söz almış ve Yahudilerin hak ve sorumluluklarını göstermiştir.[13]

13. İbni Hişam, Siretü'n Nebi, C 2, s.110.

Sözleşmede, Müslümanların varlığı diğer topluluklar ve inançlar tarafından da tanınmıştır. Böylece Medine'deki Müslümanlar, dinî, siyasi ve sosyal açıdan bir güç hâline gelmiş oldular. Bu sözleşmenin ardından Medineli Müslüman olmayan topluluklar, Mekkeli müşriklerle anlaşmalarını bozarak Müslümanlarla anlaşma yapmaya başladılar.[14]

Böylece Peygamberimiz Medine sözleşmesi'yle Medine'de Müslümanların barış ve güven içinde yaşamalarını sağlamış oldu.

Mümin erkeklere (Resulüm!) Mümin erkeklere, gözlerini (harama) dikmemelerini, ırzlarını da korumalarını söyle. Çünkü bu, kendileri için daha temiz bir davranıştır. Şüphesiz Allah, onların yapmakta olduklarından haberdardır.

(Nur suresi, 30. ayet.)

Mümin kadınlara

Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini (harama bakmaktan) korusunlar; namus ve iffetlerini esirgesinler. Görünen kısımları müstesna olmak üzere, zinetlerini teşhir etmesinler. Baş örtülerini, yakalarının üzerine (kadar) örtsünler.

(Nur suresi, 31. ayet.)

14. İbrahim Sarıçam, Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, s.145.